

Iwona Hintz

Kronika Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Gdańsku z siedzibą w Sopocie za rok 2018

Po wielkich i doniosłych przeżyciach Roku Jubileuszu Reformacji, życie kościelne w roku 2018 przebiegało już w znacznie spokojniejszym rytmie. Minione 12 miesięcy było obchodzone przez polskich luteran, jako „Rok świadectwa Kościoła”, co stanowiło bezpośrednie nawiązanie do obchodów Jubileuszu 500-lecia Reformacji i zarazem odniesienie do aktualnego świadectwa Kościoła w przestrzeni kraju, diecezji i każdej parafii. Parafia trójmiejska kierowała się właśnie tą ideą w swoich działaniach na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy.

Biblijne hasło roku 2018, które porządkowało nasze myśli i działania, zostało zaczerpnięte z ostatniej księgi Biblii: „Bóg mówi: Ja pragnęcemu dam darmo ze źródła wody żywota” (Obj 21,6). Przez wszystkie dni minionego roku staraliśmy się nieustannie korzystać z tego niewyczerpanego źródła, jakim jest Słowo Boże, żyjąc każdego dnia z Jego łaski. Realizując chrześcijańskie zadania, każda parafia posiada inny, życiowy rytm. Tym samym, w ciągu tygodnia na terenie plebanii w Sopocie, mają miejsce różne formy aktywności parafialnej, w tym studia biblijne, spotkania z osobami zainteresowanymi ewangelicyzmem, zebrania Koła Pań Seniorek, oraz, co środę, odbywają się próby chóru parafialnego. Na terenie plebanii organizowane są również wykłady popularnonaukowe, przygotowywane wspólnie przez Parafię oraz Polskie Towarzystwa Ewangelickie Oddział w Gdańsku, którego prezesem jest p. Piotr Dolny. Przy Parafii działa Międzyszkolny Punkt Katechetyczny, w ramach którego odbywają się cotygodniowe lekcje religii w kilku grupach wiekowych oraz spotkania młodzieży szkół ponadgimnazjalnych. Funkcję katechety i nauczyciela lekcji religii pełni wikariusz, ks. Marcin Rayss. W każdą niedzielę odbywają się podczas nabożeństwa Szkółki Niedzielne dla najmłodszych członków

naszej parafii, prowadzone z dużym zaangażowaniem przez Małżonkę księdza Rayssa, p. Klaudię Rayss.

Od wielu lat bardzo ważnym elementem naszej działalności jest praca diakonijna. Parafialna Komisja Diakonijna, której przewodniczy członek Rady Parafialnej, p. Artur Pawłowski, a funkcję sekretarza i skarbnika Komisji pełni p. Iwona Hintz, koordynuje ten wymiar aktywności Kościoła. Komisja Diakonijna prowadzi rozmaite formy działań pomocowych, w tym fundusz lekowy. Stara się dotrzeć do osób najbardziej potrzebujących. Cenną formą działalności Komisji Diakonijnej są odwiedziny domowe. Istotną rolę spełniają również wizyty duszpasterskie u osób mieszkających w domach opieki, przebywających czasowo w szpitalach czy hospicjach. Parafia wspiera ponadto finansowo osoby, będące w trudnej sytuacji życiowej.

W zależności od potrzeb, zwykle raz na dwa miesiące, zbiera się Rada Parafialna, by omawiać bieżące sprawy administracyjne i gospodarcze Parafii. Pracę Rady Parafialnej kontroluje Komisja Rewizyjna, która przedkłada na Zgromadzeniu Parafialnym wnioski o udzielenie absolutorium Radzie Parafialnej.

Nowy Rok Pański 2018 rozpoczęliśmy nabożeństwem Słowa w sopockim kościele Zbawiciela w noworoczne popołudnie. Nabożeństwa niedzielne i świąteczne w kościele Zbawiciela odbywają się regularnie przez cały rok o stałej porze, o godz. 9.30. Podczas nabożeństw równoległe mają miejsce zajęcia Szkołki Niedzielnej dla dzieci. Po nabożeństwie, osoby zgromadzone w kościele, chętnie korzystają z możliwości spotkania się i rozmów w Sali Debory, na emporze Kościoła. W każdą niedzielę działa nadto punkt kancelaryjny prowadzony przez pastorową Iwonę Hintz, gdzie można dopełnić czynności administracyjnych, jak też nabyć dwutygodnik „Zwiastun Ewangelicki”. Punkt wydawniczy, od lat prowadzony przez p. Dorotę Mielczarek, oferuje literaturę religijną, pocztówki, nagrania muzyczne, a w okresie adwentowym – świece „Wigilijnego Działa Pomocy Dzieciom” oraz opłatki.

Na środkowej emporze kościoła Zbawiciela działa Biblioteka Ewangelicka „Etos” prowadzona przez p. Marię Drapella, gdzie można wypożyczyć książki oraz czasopisma ewangelickie, ekumeniczne, a także z różnych dziedzin humanistycznych. Biblioteka organizuje również wystawy okolicznościowe.

Pierwszym znaczącym wydarzeniem w roku 2018 w naszej Parafii był diecezjalny etap konkursu biblijnego „Sola Scriptura”. Organizatorem ogólnokościelnego konkursu dla dzieci i młodzieży jest Wydawnictwo Augustana.

W tym roku uczestnicy musieli wykazać się znajomością dwóch ksiąg starotestamentowych: Księgi Estery oraz Księgi Daniela. Etap diecezjalny rozpoczął modlitwą zwierzchnik DPW, ks. bp Marcin Hintz, a następnie skierował słowa pozdrowienia do uczestników i opiekunów. W drugim etapie, który odbył się 13 stycznia wzięło udział łącznie dziesięć osób: sześciu uczestników z parafii w Gdańsku-Sopocie, trzech uczestników z parafii w Słupsku oraz jeden uczestnik z parafii w Kępnie.

Fot. 1. Sola Scriptura

W dniach 18-25 stycznia odbył się Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan (TMOJCh). Gdański Oddział Polskiej Rady Ekumenicznej (PRE), którego przewodniczącym, od roku 2011, jest ks. bp Marcin Hintz oraz Referent do Spraw Ekumenizmu Archidiecezji Gdańskiej, ks. Dariusz Ławik, wspólnie zorganizowali nabożeństwa ekumeniczne na terenie Trójmiasta. W poszczególne dni wierni różnych wyznań brali udział w nabożeństwach w kościołach: ewangelicko-augsburskim, rzymskokatolickim, prawosławnym, ewangelicko-metodystycznym, polskokatolickim oraz chrześcijan baptystów. Każdorazowo Słowo Boże głosili zaproszeni duchowni innych wyznań.

W środę 24 stycznia nasza parafia była gospodarzem nabożeństwa w ramach TMOJCh. Nabożeństwo odbyło się w sopockim kościele Zbawiciela.

We wspólnej modlitwie w intencji jedności wzięli udział: ks. bp Wiesław Szlachetka oraz ks. bp Zbigniew Zieliński – biskupi pomocniczy Archidiecezji Gdańskiej Kościoła rzymskokatolickiego, ks. Dariusz Jóźwik z Kościoła prawosławnego, ks. Rafał Michalak z Kościoła polskokatolickiego, ks. Sebastian Niedźwiedziński z Kościoła ewangelicko-metodystycznego, ks. Dariusz Ławik – referent ds. ekumenizmu Archidiecezji Gdańskiej, p. Jakub Szadaj – przewodniczący Niezależnej Gminy Wyznania Mojżeszowego oraz Siostry Brygidki wraz z przełożoną s. Emanuelą Kruszewską. Gospodarzem nabożeństwa byli: ks. bp Marcin Hintz oraz ks. Marcin Rayss, którzy poprowadzili liturgię.

Oprawę muzyczną nabożeństwa zapewnił parafialny chór „Gloria Dei”, który pod dyr. Stanisława Ładziaka, wykonał trzy pieśni. Na organach grała p. Hanna Roesler. Słowem Bożym podzielił się ks. bp dr Zbigniew Zieliński, który, nawiązując do tematyki TMojCh, mówił o budowaniu duchowej rodziny w Kościele i w społeczeństwie.

28 stycznia, po nabożeństwie, w kościele odbyło się doroczne Zgromadzenie Parafialne. Zgromadzenie jest okazją do podsumowania całego roku parafialnej pracy, przyjęcia sprawozdania merytorycznego i finansowego. Podczas Zgromadzenia członkowie Parafii dyskutują również o planach na rozpoczęty już rok kościelny i kalendarzowy, przyjmują preliminarz finansowy. W Zgromadzeniu, będącym najwyższą władzą każdej parafii ewangelickiej, biorą udział dorośli członkowie parafii, którzy opłacili składkę parafialną za miniony rok.

W dniach 9-10 marca 2018 roku w Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Poznaniu odbyła się wiosenna, sprawozdawcza sesja Synodu Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej KEA w RP.

Dwudniowa sesja rozpoczęła się w piątek po południu. Zebranych przywitał zwierzchnik Diecezji, ks. bp Marcin Hintz, a następnie poprowadził rozważanie Słowa Bożego w kościele Łaski Bożej.

Pierwszego dnia obrad zaplanowano część referatową. Synodalowie mieli okazję wysłuchać dwóch wykładów poświęconych zagadnieniu konfirmacji w Kościele Ewangelicko-Augsburskim w RP. Referentami byli ks. Tomasz Bujok z Drogomyśla, który wygłosił referat pt. *Konfirmacja na Śląsku Cieszyńskim – teoria i praktyka* oraz ks. Marcin Kotas – proboszcz PEA w Poznaniu, który wygłosił referat pt. *Wyzwania wobec konfirmacji – spojrzenie z perspektywy parafii diasporalnych*. Po referatach odbyła się dyskusja. W związku z reformą edukacji

w Polsce, Synodałowie zastanawiali się, przede wszystkim, nad wiekiem młodzieży przystępującej do konfirmacji. Zagadnienie to stanowiło również przedmiot sesji Synodu Kościoła, stąd Synod DPW powołał specjalną komisję, której powierzył opracowanie oficjalnego stanowiska naszej Diecezji w tej kwestii. Stanowisko Synodu DPW zostało przedstawione na kwietniowej sesji Synodu Kościoła.

Drugi dzień rozpoczął się od nabożeństwa spowiednio-komunijnego. Kazanie podczas sobotniego nabożeństwa wygłosił ks. Marcin Liberacki – wikariusz PEA w Poznaniu, spowiedź poprowadził bp Marcin Hintz, a liturgię ks. radca Janusz Staszczak oraz ks. Marcin Kotas.

Następnie odbyła się sesja sprawozdawcza, podczas której Synodałowie wysłuchali sprawozdań duszpasterzy środowiskowych oraz sprawozdania Biskupa i Rady Diecezjalnej – ze szczególnym uwzględnieniem podsumowania obchodów jubileuszu 500. lat Reformacji. Po przyjęciu sprawozdań Synodałowie zapoznali się ze sprawozdaniem finansowym za rok 2017 oraz protokołem Komisji Rewizyjnej DPW. Synod udzielił absolutorium Radzie Diecezjalnej i przyjął preliminarz budżetowy na rok 2018. W końcowej części obrad przystąpiono do omówienia wolnych wniosków. Synod zakończył, modlitwą i błogosławieństwem, Biskup Diecezji.

W dniu 17 marca 2018 roku w Bielsku Białej odbył się finał konkursu biblijnego „*Sola Scriptura*” dla dzieci i młodzieży. Organizatorem konkursu było kościelne Wydawnictwo Augustana. Uczestnicy startowali w trzech grupach wiekowych: I grupa – uczniowie klas IV-VI szkół podstawowych, II grupa – uczniowie VII klasy szkoły podstawowej i klas II-III gimnazjów oraz III grupa – uczniowie szkół ponadgimnazjalnych. W 2018 roku materiał obejmował księgi Starego Testamentu: Estery, Daniela oraz wybrane rozdziały księgi Ezechiela. Diecezję Pomorsko-Wielkopolską w finale reprezentowało czterech uczniów: Artur Koszmider (z parafii w Kępnie) oraz Joanna Mielczarek, Julia Hintz i Weronika Pierścionek (z parafii w Sopocie). Dyplom finalistów konkursu odebrali Joanna Mielczarek oraz Artur Koszmider, laureatką konkursu została Weronika Pierścionek, a Julia Hintz zajęła IV miejsce w konkursie.

W dniu 18 marca w Bibliotece Etos otwarta została wystawa „Rozważania pasyjne. Motywy pasyjne w poezji i malarstwie”. Autorką wystawy była Maria Drapella, kustosz biblioteki.

Polskie Towarzystwo Ewangelickie Oddział w Gdańsku zorganizowało debatę filozoficzno-teologiczną pod tytułem: „Nie wierzę teologom”. Debata

odbyła się 20 marca 2018 roku w sopockiej plebanii i była odpowiedzią na artykuł prof. Karola Toeplitza, opublikowany w „Gdańskim Roczniku Ewangelickim” 2016. Głównymi dysputantami byli: teolog, ks. bp prof. dr hab. Marcin Hintz, Profesor Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej oraz filozof, prof. zw. dr hab. Karol Toeplitz, profesor *emeritus* Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej. W roli Moderатора wystąpił Prezes Oddziału, Piotr Dolny. Poruszono kilka istotnych zagadnień, między innymi, czy część wersetu *Modlitwy Pańskiej* (Mat 6,13) „I nie wódź nas na pokuszenie...” sugeruje, że Bóg dopuszcza zło? A może ten fragment został niewłaściwie przetłumaczony z greki czy hebrajskiego, bez odwołania się do aramejskiego, którym posługiwał się Jezus?

19 kwietnia w audycji „OFF Czarek” Cezarego Łasiczki, nadawanej na antenie radia TOK FM, wystąpił ks. bp Marcin Hintz. Rozmowę zdominował ważny społecznie temat, jakim jest problematyka uchodźstwa.

W Sali Debory, na emporze kościoła Zbawiciela w Sopocie, w niedzielę 13 maja 2018 roku, po nabożeństwie, odbyło się otwarcie wystawy fotograficznej zatytułowanej „Siedmiogród wielu konfesji” autorstwa p. Tomasza Larczyńskiego.

Po raz kolejny Parafia Ewangelicko-Augsburska w Gdańsku-Sopotcie wzięła udział w Nocy Muzeów. Dla zwiedzających przygotowaliśmy m.in. wystawę, opracowaną wspólnie z Muzeum Miasta Sopotu, poświęconą sopockim ewangelikom oraz dziedzictwu Reformacji z okazji świętowanego w minionym roku jubileuszu 500-lecia Reformacji, której początek dał ks. dr Marcin Luter w 1517 roku, publikując słynne *95 tez*, skierowanych przeciw sprzedaży odpustów. Ponadto goście wysłuchali koncertu muzyki nowoczesnej na wibrafonie w wykonaniu Macieja Bulińskiego oraz wzięli udział w prelekcji poświęconej Kościołowi luterańskiemu w Polsce, w której zostały przybliżone główne zasady wiary i sylwetki znanych ewangelików.

Zjazd Chórów Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej obył się w kościele św. Trójcy w Lipnie, 27 maja 2018. Był on połączony z jubileuszem 150-lecia poświęcenia kościoła. Z zaproszenia skorzystało sześć chórów parafialnych naszej diecezji, w tym nasz chór „Gloria Dei”. Nabożeństwu przewodniczył i kazanie wygłosił ks. bp Marcin Hintz, a w liturgii, obok gospodarza miejsca, ks. Dawida Mendroka, służyli ks. kpt. Tomasz Wola, prowadzący spowiedź i ks. Michał Walukiewicz, czytający teksty liturgiczne. Na zakończenie nabożeństwa słowo pozdrowienia przekazał starosta lipnowski p. Krzysztof Bara-

nowski. Bezpośrednio po nabożeństwie chóry diecezji przedstawiły swój bogaty repertuar. Na zakończenie wszystkie chóry zaśpiewały wspólnie dwie pieśni specjalnie opracowane przez dyrygenta chóru w Bydgoszczy, dra Jakuba Kwintalę, na tę okoliczność: *Boże, coś Polskę* oraz *Brońże, Panie, nas na wieki*. Tradycyjnie, po Zjeździe Chórów Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej miał miejsce piknik diecezjalny, integrujący chóry i przybyłych parafian z pobliskich parafii we Włocławku i Rypinie.

Zaproszenie na kolejny, XXXIII Zjazd Chórów Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej, wystosowała Parafia w Toruniu, zapraszając na niedzielę Cantate, 19 maja 2019 roku.

29 maja, w ramach działalności statutowej Polskiego Towarzystwa Ewangelickiego Oddział w Gdańsku, odbyła się prelekcja dr Magdaleny Sachy „Biblia, toga, fisharmonia... Pamięć o ewangelikach na wystawach muzealnych Mazur”. Po referacie miała miejsce dyskusja poświęcona historii i teraźniejszości ewangelicyzmu mazurskiego.

W dniach 1-3 czerwca nasza parafia partnerska Hamburg Winterhude-Uhlenhorst obchodziła jubileusz Kościoła Zbawiciela (Heilandskirche). 90 lat temu, w lipcu 1928 w hamburskiej dzielnicy Uhlenhorst poświęcono nowoczesny Kościół według projektu arch. Emila Heynena. W uroczystościach naszą parafię reprezentowali p. Barbara Ginter – członek Rady Parafialnej i p. Piotr Kowalski – członek synodu diecezjalnego.

Fot. 2. Hamburg

W sobotę 16 czerwca odbyła się kolejna parafialna wycieczka rowerowa. Start miał miejsce spod plebanii w Sopocie, trasa wiodła lasami Parku Oliwskiego, Owczarni i Lasów Sopockich.

Fot. 3. Wycieczka rowerowa

W niedzielę 17 czerwca odbyło się uroczyste nabożeństwo rodzinne z okazji zakończenia roku szkolnego 2017/2018. Dzieci i młodzież czynnie uczestniczyli w liturgii oraz zaśpiewali, z towarzyszeniem gitary, cztery pieśni młodzieżowe. W trakcie nabożeństwa uczniom zostały wręczone świadectwa nauki religii oraz pamiątki w postaci książek. Natomiast najmłodszym zostały rozdane dyplomy uczestnictwa w szkołkach niedzielnych. Wyróżnieni zostali również uczniowie, którzy w tym roku szkolnym startowali w konkursie biblijnym „Sola Scriptura” – otrzymali oni specjalne nagrody za dobre wyniki w nauce. Kazanie, którego tematem przewodnim był 12-letni Jezus nauczający w świątyni, wygłosił ks. bp Marcin Hintz. Po nabożeństwie, rodzice przygotowali dla wszystkich słodki poczęstunek.

Z kolei we wtorek 19 czerwca odbył się piknik dla dzieci i młodzieży z okazji zakończenia roku szkolnego. Rodzice wraz z uczniami spotkali się w „Grodzisku” Sopot – oddziale Muzeum Archeologicznego w Gdańsku. Na uczestników czekał specjalnie przygotowany program. Dla najmłodszych przewidziane zostały różnego rodzaju gry i zabawy, takie jak strzelanie z łuku czy przeciąganie liny. Wszyscy wzięli udział w skandynawskiej grze o nazwie

KUBB, polegającej na zbijaniu drewnianych klocków, należących do przeciwników.

Fot. 4. Piknik dla dzieci i młodzieży

Dnia 1 lipca 2018 roku Chór „Gloria Dei”, Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Gdańsku-Sopocie, obchodził jubileusz 35-lecia. Chór został założony z inicjatywy ks. bpa seniora Michała Warczyńskiego, po raz pierwszy wystąpił podczas nabożeństwa w ewangelickim kościele Zbawiciela w Sopocie, w Niedzielę Palmową, w 1983 roku. Od tego czasu chór nieprzerwanie prowadzi swoją działalność i już od ponad trzech dekad służy śpiewem Bogu na chwałę. Świętowanie jubileuszu przełożono na zakończenie sezonu chórowego, tuż przed rozpoczęciem wakacji, by wszyscy – zarówno byli, jak i obecni chórzysci i dyrygenci – mogli się spotkać. Obchody 35-lecia zainaugurowano wspólnym, uroczystym nabożeństwem, w trakcie którego chór wykonał dwa utwory pod dyr. Stanisława Ładziaka. Natomiast bezpośrednio po nabożeństwie, w czasie koncertu, wykonał kolejne trzy utwory. Poszczególne pieśni przeplatane były wspomnieniami i krótką historią chóru, którą zaprezentował p. Piotr Dolny – były prezes „Gloria Dei”. Po koncercie ks. bp Marcin Hintz wraz z kuratorem parafii wręczyli chórzystom pamiątkowe dyplomy i czerwone róże. Za specjalne zasługi dla chóru oraz za najdłuższy staż wręczone zostały nagrody: p. Wanda Lachowicz otrzymała okolicznościową statuetkę, a p. Ewa Majewska i p. Hanna Matysik upominki. W szczególny sposób wyróżniono byłych wie-

loletnich dyrygentów: p. Tadeusza Abta i p. Janusza Hollera oraz ks. bpa Michała Warczyńskiego wraz z Małżonką, dzięki którym chór został powołany do życia. Na koniec ks. bp Marcin Hintz złożył chórowi podziękowania za pełnioną służbę, a na ręce dyrygenta przekazał okolicznościowe życzenia i gratulacje. Po wykonaniu pamiątkowych zdjęć chórzysci i parafianie udali się do parafialnej kawiarenki – Sali Debory, znajdującej się na emporze kościoła, gdzie na wszystkich czekał okolicznościowy tort. Specjalnie na tę okazję przygotowana została przez p. Dorotę i Janusza Kowalczyków multimedialna prezentacja ze zdjęciami z całego okresu działalności chóru. Podkład muzyczny dla pokazu zdjęć stanowiły nagrania utworów, wykonywanych przez chór „Gloria Dei”. Po prezentacji przyszedł czas na przemówienia, osobiste wspomnienia związane z chórem i licznymi wyjazdami na koncerty oraz oglądanie albumów ze zdjęciami.

Fot. 5. Jubileusz 35. lecia Chóru „Gloria Dei”

W dniu 29 lipca miało miejsce otwarcie kolejnej wystawy w Bibliotece Etos. Tym razem poświęcona była naszemu wybitnemu współwyznawcy, nobliście ks. dr. Albertowi Schweitzerowi. Po niedzielnym nabożeństwie dokonano otwarcia wystawy autorstwa p. Marii Drapella „Albert Schweitzer – pastor, teolog, filozof, lekarz. W 105. rocznicę założenia szpitala w Lambaréné”.

W dniach 16-18 lipca miały miejsce w Sopocie ulewne deszcze nawalne, które doprowadziły do uszkodzenia elementów zdobniczych wieży kościoła

Zbawiciela. Ciężkie fragmenty zdobnicze runęły na ziemię, powodując uszkodzenia w połaci dachu kościoła. Teren wokół świątyni oraz jej główne wejście zostały wyłączone z użytkowania. Natychmiast podjęto działania mające na celu oszacowanie zniszczeń, zabezpieczenie terenu oraz przywrócenia kościoła do użytku.

Fot. 6. Uszkodzenia wieży kościoła

W warszawskim Centrum Luterzańskim odbyło się posiedzenie Kościelnej Komisji Egzaminacyjnej. Pozytywną ocenę uzyskało sześcioro zdających. Przepisane prawem egzaminy odbyły się 26 września 2018 roku. Kościelnej Komisji Egzaminacyjnej z urzędu przewodniczył Biskup Kościoła, bp Jerzy Samiec. Pozostali egzaminatorzy to: bp Jan Cieślar, bp Adrian Korczago i bp Marian Niemiec. Do egzaminu kościelnego *pro ministerio* (II egzaminu kościelnego) przystąpiło i otrzymało uprawnienia proboszcza-administradora pięciu księży wikariuszy, w tym ks. Marcin Rayss – wikariusz diecezji pomorsko-wielkopolskiej oraz parafii w Gdańsku-Sopocie.

W niedzielę, dnia 30 września, mieliśmy okazję przeżywać, w naszym kościele, kolejne, doroczne *Dziękczynne Święto Żniv*. To wyjątkowe święto w liturgicznym kalendarzu Kościoła ewangelickiego jest zawsze okazją do tego, by podziękować miłociwemu Bogu za wszystkie dary, którymi hojnie, na co dzień nas obdarza. W szczególności dziękujemy za pożywienie, za dary ziemi, za wszystkie plony, za „chleb powszedni”, który możemy spożywać z Jego łaskawej ręki. Dziękczynny charakter tego święta symbolicznie podkreślają

plony, warzywa i owoce, którymi udekorowany jest kościół oraz chleb leżący centralnie na ołtarzu. Podczas nabożeństwa dziękujemy nie tylko za pokarm, ale również za pracę, dach nad głową, odzienie i wszystko, co jest nam potrzebne do życia. Za trud ludzkich rąk i wszystkie miejsca pracy oraz za Boże błogosławieństwo nad całym Stworzeniem. Nabożeństwo miało świąteczny charakter, a ubogacił je śpiew chóru parafialnego „Gloria Dei” pod dyr. Stanisława Ładziaka. Chór wykonał trzy pieśni: *Pieśń dziękczynienia*, *Healing light* oraz *Co siałeś na polu?* Kazanie wygłosił ks. bp Marcin Hintz, a po nabożeństwie duchowni rozdali wszystkim parafianom pobłogosławione bochenki chleba.

W dniach 11-12 października 2018 roku, w ramach XI Forum Europa Nostra, na terenie Wydziału Historycznego Uniwersytetu Gdańskiego, miała miejsce konferencja naukowa pt. *Rok 1918 w mojej wsi, w moim mieście, w moim kraju, w moim świecie*, zorganizowana wspólnie przez Wydział Historyczny Uniwersytetu Gdańskiego, Muzeum Hymnu Narodowego w Będominie oraz Academia Europa Nostra. Słowo pozdrowienia do zebranych wygłosił zwierzchnik Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej KEA w RP i proboszcz Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Gdańsku – ks. bp prof. Marcin Hintz. Blok poświęcony ewangelikom poprowadził prof. dr hab. Tadeusz Stegner (UG), który wygłosił wykład pt. *Polscy ewangelicy w 1918 roku*. Natomiast nasz współwyznawca ze Śląska Cieszyńskiego, dr Józef Szymeczek (Uniwersytet Ostrawski), wygłosił wykład pt. *Rok 1918 w augsburskich zborach ewangelickich w lewobrzeżnej części Śląska Cieszyńskiego*. W konferencji wzięli udział m.in.: radca Rady Diecezjalnej Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej – prof. Jarosław Kłaczek (UMK), członek Synodu Kościoła i sopockiej parafii – prof. Bogumił Linde oraz parafianie z Trójmiasta.

Rok 1918 to przełomowa data w dziejach Polski, Europy, świata. Powstał wówczas nowy ład polityczny na naszym kontynencie, odrodziło się państwo polskie. Ale historia nie toczy się tylko na szczyblu politycznym w wymiarze międzynarodowym, toczy się w rodzinach, społecznościach lokalnych, różnych środowiskach. Na sesji *Rok 1918 w mojej wsi, w moim mieście, w moim kraju, w moim świecie* zwrócono uwagę właśnie na ten wymiar lokalny, ukazano jak ów rok przebiegał w konkretnej wsi, mieście, regionie, kraju, ale także w rozmaitych kręgach społecznych, narodowościowych, kulturowych; jak pojedyncze osoby zachowywały się, reagowały na zmieniającą się sytuację. Czy miały świadomość przełomowości tych wydarzeń? Wypadki roku 1918 ukazano nie tylko z perspektywy polskiej, lecz szerszej – europejskiej.

Po sześćdziesięciu czterech latach istnienia, Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie (ChAT) otrzymała własny budynek na warszawskich Bielanach. Akademia, powstała z wydziałów teologicznych Uniwersytetu Warszawskiego – ewangelickiego i prawosławnego – zaczynała od tymczasowych siedzib związanych z Kościołem Ewangelicko-Augsburskim: Ewangelickiego Domu Opieki Tabita w Chylicach (dziś Konstancin Jeziorna) i pomieszczeń przy ul. Miodowej w Warszawie. 4 października 2018 r. uroczystie zainaugurowano nowy rozdział w historii uczelni, która wykształciła pokolenia teologów ewangelickich. Zebranych powitał rektor ChAT, ks. prof. dr hab. Bogusław Milerski, który podkreślił wyjątkowy kontekst bieżącego roku akademickiego – nowy dom dla uczelni oraz 100-lecie odzyskania niepodległości. Poświęcenie poprzedziło krótkie wystąpienie Biskupa Kościoła – Jerzego Samca, który mówił o historii i misji ChAT, podkreślając, że dzieje uczelni nierozzerwalnie związane są z podwalinami polskiego ekumenizmu i losami Kościołów członkowskich Polskiej Rady Ekumenicznej. Następnie Słowem Bożym i modlitwą budynek poświęcili biskupi Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego. Część poświęcenia płynnie przeszła w nabożeństwo ekumeniczne z okazji inauguracji roku akademickiego. Nabożeństwo poprowadzili wspólnie bp Marcin Hintz, ks. Andrzej Gontarek oraz ks. Doroteusz Sawicki. Liturgia uwzględniła elementy tradycji wschodniej i zachodniej. Kazanie wygłosił bp Marcin Hintz.

Po krótkiej przerwie odbyła się trzecia i ostatnia część uroczystości inauguracji roku akademickiego, która rozpoczęła się procesyjnym wejściem pocztu sztandarowego, przedstawicieli władz warszawskich uczelni wyższych oraz władz ChAT. Ks. prof. Bogusław Milerski wygłosił wykład rektorski, w którym podkreślił wielokulturowy i wielowyznaniowy charakter Polski na przestrzeni wieków. Wskazał na odpowiedzialność szkół wyższych w kształtowaniu świadomości i dialogu dla dobra całego społeczeństwa. Rektor wydatnił również znaczenie samej Akademii, podkreślając jej misję ponad wszelkimi podziałami ideowymi i religijnymi: – *Akademia jest laboratorium autentycznym – wszak od ponad 60. lat pod jednym dachem studiują i pracują w niej przedstawiciele różnych nyznań i światopoglądów, tworząc wspólnotę pojednanej różnorodności (...) Akademia była i jest kreatorem pluralizmu w dyskursie teologicznym i humanistycznym, a zarazem dostarcza racjonalnej argumentacji na rzecz Polski mądrej i otwartej. Takie podejście łączy ChAT z polityką II Rzeczypospolitej i jej wyobrażeniem Polski, jako dobra wspólnego dla wszystkich obywateli.* Wykład inauguracyjny, „Duch Święty, piękno, nadzieja”, wygłosił prawosławny Metropolita Warszawy i Calej Polski – prof. dr hab. Sawa.

Fot. 7. Nowa siedziba ChAT

Dnia 15 października 2018 roku na terenie Bałtyckiego Kampusu Uniwersytetu Gdańskiego miało miejsce wmurowanie kamienia węgielnego pod budowę nowego gmachu Instytutu Informatyki UG. W uroczystości wmurowania aktu erekcyjnego udział wzięli przedstawiciele władz samorządowych, kościelnych, pomorscy parlamentarzyści, rektorzy szkół wyższych, przedstawiciele instytucji naukowych, kultury, biznesu i mediów oraz społeczność akademicka UG, a przede wszystkim przedstawiciele Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki UG. Diecezję Pomorsko-Wielkopolską oraz Parafię Ewangelicko-Augsburską w Gdańsku reprezentował zwierzchnik Diecezji i proboszcz trójmiejskiej parafii, ks. bp prof. Marcin Hintz.

Dnia 23 października 2018, w plebanii naszej parafii przy ul. Kościuszki 51 w Sopocie, odbyły się Chórowe „Drzwi Otwarte” – spotkanie dla wszystkich osób, które chciałyby dołączyć do naszego parafialnego chóru „Gloria Dei”. Spotkanie z panem dyrygentem Stanisławem Ładziakiem oraz z ks. Marcinem Rayssem zostało zorganizowane z myślą o tych wszystkich, którzy

chcieliby zaangażować się w parafialne życie właśnie poprzez śpiew w chórze. W wyniku przesłuchań chór wzbogacił się o dwa nowe głosy.

W niedzielę, 21 października 2018, odbyło się uroczyste otwarcie nowej wystawy czasowej w Sali Debory, zatytułowanej: „Ewa Bisewska – zdjęcia”. Wernisaż wystawy i spotkanie z autorką zdjęć, dr Ewą Bisewską, z zawodu polonistką, miało miejsce po niedzielnym nabożeństwie. Kuratorem wystaw w Sali Debory jest od wielu lat p. dr Szymon Mielczarek.

W stulecie niepodległości Rzeczypospolitej, Polskie Towarzystwo Ewangelickie oddział w Gdańsku zorganizowało spotkanie, pt. „Ewangelicy augsburscy w II Rzeczypospolitej” – rozmowa pani Marii Drapella z prof. Tadeuszem Stegnerem. Po rozmowie panelowej miała miejsce żywa dyskusja, poświęcona w dużej mierze kwestii stosunków wyznaniowych w II Rzeczypospolitej.

18 października 2018 roku w Centrum św. Jana w Gdańsku odbyła się gala pierwszej Pomorskiej Nagrody Literackiej „Wiatr od morza”, która została ustanowiona przez sejmik Województwa Pomorskiego z inicjatywy marszałka województwa, Mieczysława Struka. Nagroda ta, przyznawana w trzech kategoriach, jest formą uznania dla twórczej pracy i licznych dokonań pomorskich pisarzy i wydawców książek. W kategorii „Pomorska Książka Roku 2017” zwyciężyła publikacja wydana przez Muzeum Narodowe w Gdańsku, pt. *Gdańsk protestancki w epoce nowożytnej. W 500-lecie wystąpienia Marcina Lutra*, t. 1, *Eseje*, pod red. prof. Edmunda Kizika i prof. Sławomira Kościelaka – historyków Uniwersytetu Gdańskiego. Książka nawiązuje do wystawy, zorganizowanej pod kierownictwem Muzeum Narodowego w Gdańsku, z okazji jubileuszu 500. lat Reformacji, pod tym samym tytułem, co wspomniana wyżej publikacja. We wstępie poprzedzającym książkę jej redaktorzy zaznaczają, że każde pokolenie historyków podejmuje się własnej oceny reformacyjnych wydarzeń, włączając się tym samym w trwającą kilkaset lat dyskusję nad kształtem i znaczeniem Reformacji. Głosem w tej długiej dyskusji jest także gdański tom wydany dla uczczenia 500-lecia Reformacji, uwzględniający oceny historyków, historyków sztuki, muzyki oraz znawców protestanckiej architektury i piśmiennictwa. Natomiast ks. bp prof. Marcin Hintz w Słowie Wstępnym, w nawiązaniu do sylwetki Reformatora, przypomniał, że „Reformacja XVI wieku głosiła Bożą chwałę słowem, pismem, śpiewem i obrazem”.

Redaktorzy tomu byli szczerze zaskoczeni werdyktem Jury. Z radością i ze wzruszeniem przyjęli statuetki i gratulacje z rąk Marszałka Województwa

Pomorskiego oraz przewodniczącego Jury, prof. Majchrowskiego. *Wygląda na to, że po 500 latach Marcin Luter dokonał jeszcze jednego dzieła, którego nie przewidywał. Rocznicą to szczególna, ale i dziedzictwo niezwykle interesujące* – przyznał Sławomir Kościelak. – *To nie tylko nagroda dla nas. Jest to nagroda dla całego zespołu, a także dla Muzeum Narodowego w Gdańsku, które umożliwiło nam zrealizowanie tego przedsięwzięcia i wydanie materiału* – dodał Edmund Kizik. Podczas gali wręczenia nagród Parafię Ewangelicko-Augsburską w Gdańsku reprezentował ks. Marcin Rayss.

Fot. 8. Remont wieży kościoła

30 października 2018 r. rozpoczął się remont wieży ewangelickiego kościoła Zbawiciela w Sopocie. W pierwszej kolejności zostało postawione rusztowanie, które umożliwiło zabezpieczenie konstrukcji wieży przed dalszą destrukcją i odpadaniem fragmentów elewacji. Parafia Ewangelicko-Augsburska w Gdańsku-Sopotie otrzymała, z Urzędu Miasta Sopotu, dotację przeznaczoną na zabezpieczenie wieży. Następnym etapem będzie remont generalny wieży oraz dachu kościoła. Parafia stara się o uzyskanie dotacji na ten cel z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego oraz z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Kościół Zbawiciela został

wpisany do rejestru zabytków w 1979 r., a w 2019 roku będziemy obchodzić pamiątkę 100-lecia jego poświęcenia.

W 501. rocznicę Pamiątki Reformacji odbyło się uroczyste nabożeństwo Słowa Bożego w kaplicy parafialnej, w budynku plebanii. Była to okazja do odczytania fragmentów ksiąg wyznaniowych Kościoła luterńskiego i przypomnienia głównych idei reformy Kościoła zapoczątkowanej przez ks. dra Marcina Lutra, profesora teologii Uniwersytetu w Wittenberdze. 31 października 1517 roku ks. Marcin Luter przybił do drzwi kościoła zamkowego w Wittenberdze swoje *95 Tez*, skierowanych przeciw nadużyciom w handlu odpustami. Tezy Lutra były wezwaniem do publicznej dysputy, a samo wydarzenie historycy przyjęli później jako symboliczny początek Reformacji. Kościół luterński

na całym świecie, tego dnia, obchodzi Pamiątkę Reformacji – z tej okazji organizowane są dziękczynne nabożeństwa za XVI-wieczne dzieło odnowy Kościoła.

1 listopada, w Święto Zmarłych, odbyła się ekumeniczna, międzyreligijna modlitwa, upamiętniająca zmarłych gdańszczan, pochowanych na wielu, często już nieistniejących, nekropoliach. Z inicjatywy Prezydenta Miasta Gdańska, Pawła Adamowicza, przy ul. 3 Maja powstał „Cmentarz nieistniejących cmentarzy” – pomnik historii, ku czci wszystkich tych, którzy przez wieki budowali dorobek kulturalny i materialny Gdańska. Duchowni różnych wyznań i religii od 2002 r. spotykają się w dniu 1 listopada, by przez modlitwę i rozważane Słowo, upamiętnić tych, których groby już nie istnieją bądź zostały zapomniane – niezależnie od tego, jaką religię wyznawali. W imieniu Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Gdańsku modlitwę wygłosił ks. Marcin Rayss. W uroczystości brał udział Prezydent Miasta Gdańska – Paweł Adamowicz.

Fot. 9. Modlitwa ekumeniczna na cmentarzu nieistniejących cmentarzy

W dniach 7-8 listopada 2018 roku w Trójmieście, w ramach obchodów 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości, odbyła się konferencja naukowa pod hasłem: „Pomorskie drogi do Niepodległej”. Pierwszego dnia konferencji w Gdyńskiej Szkole Filmowej miał miejsce cykl wykładów. W konferencji wziął udział ks. bp prof. Marcin Hintz, który wygłosił słowa pozdrowie-

nia do uczestników i zarazem podkreślił wkład polskich ewangelików w odzyskanie niepodległości – zwłaszcza na Śląsku Cieszyńskim, Górnym Śląsku oraz Mazurach. Biskup Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej KEA w RP, zarazem proboszcz trójmiejskiej parafii, mówił również o wielkim zaangażowaniu i poświęceniu ewangelików, przybyłych głównie ze Śląska, w budowę Pomorza, w tym przede wszystkim miasta Gdyni. Dalsza część konferencji miała miejsce w Gdańsku w Dworze Artusa. Konferencję uświetnił koncert zespołu Cappella Gedanensis. Organizatorami tego wielkiego wydarzenia byli: Gdańskie Towarzystwo Naukowe wraz z Oddziałem Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku, Stacją Naukową Polskiej Akademii Umiejętności w Gdańsku, Zrzeszeniem Kaszubsko-Pomorskim, Instytutem Kaszubskim oraz Gdańskim Towarzystwem Przyjaciół Sztuki, a także uczelniami i instytucjami kultury Pomorza.

W Święto Niepodległości, dnia 11 listopada 2018 r., w ewangelickim kościele Zbawiciela w Sopocie odbyło się uroczyste, dziękczynne nabożeństwo z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości. Nabożeństwo wpiśywało się w oficjalne, miejskie obchody tego wielkiego jubileuszu i było okazją do podziękowania Bogu za dar wolności i niepodległości a zarazem modlitewną prośbą w intencji naszej ziemskiej ojczyzny. W nabożeństwie wzięli udział przedstawiciele władz samorządowych, m.in. Prezydent Miasta Sopotu, dr Jacek Karnowski, przewodniczący Rady Miasta Sopotu, Wiczesław Augustyniak oraz byli prezydent Sopotu i marszałek województwa pomorskiego – europoseł Jan Kozłowski, który skierował do zebranych słowa pozdrowienia. Na uroczystości była również obecna delegacja i poczet sztandarowy *Konwentu Polonia* – najstarszej polskiej korporacji akademickiej założonej na Uniwersytecie w Dorpacie (Estonia), do której należał m.in. ks. bp Juliusz Bursche. Nabożeństwo wspólnie poprowadzili ks. bp prof. Marcin Hintz, który wygłosił kazanie, ks. bp senior Michał Warczyński, który poprowadził spowiedź oraz ks. Marcin Rayss, który poprowadził liturgię. Po kazaniu miało miejsce wspomnienie ks. bpa Juliusza Burschego, wielkiego patrioty i działacza niepodległościowego, męczennika II Wojny Światowej, Zamorowanego przez funkcjonariuszy hitlerowskich Niemiec. Tego samego dnia Prezydent RP, Andrzej Duda, pośmiertnie odznaczył bpa Burschego Orderem Orła Białego.

Nabożeństwo uświetnił występ chóru parafialnego „Gloria Dei” pod dyr. Stanisława Ładziaka. Chór wykonał cztery pieśni: *Gaude Mater Polonia*, *Pasterzku ludów*, *Boże, coś Polskę* oraz *Ojcowski dom*. W ramach akcji „Niepodległa do hymnu”, nad którą patronat sprawował Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, na zakończenie nabożeństwa został odśpiewany hymn państwowy –

Mazurek Dąbrowskiego. Po nabożeństwie odbyło się tradycyjne spotkanie w parafialnej Sali Debory na emporze kościoła Zbawiciela.

Fot. 10. Nabożeństwo z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości

Po nabożeństwie, bp Marcin Hintz wraz z Małżonką uczestniczyli w dalszej części oficjalnych, sopockich obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości. W ramach programu w muszli koncertowej przy Moło miało miejsce wspólne śpiewanie piosenek patriotycznych, a następnie odbył się Koncert Niepodległościowy w Operze Leśnej w wykonaniu Polskiej Filharmonii Kameralnej Sopot pod dyr. Wojciecha Rajskego.

12 listopada w Sopocie odbyło się posiedzenie Rady Naukowej i Redakcji „Gdańskiego Rocznika Ewangelickiego”. Podsumowano przekaz tomu reformacyjnego oraz podjęto pracę nad przygotowaniem czasopisma na rok 2018.

Kolejnym ważnym elementem obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości było otwarcie wystawy w Bibliotece Etos, zatytułowanej „Ewangelicy w II Rzeczypospolitej. Emilia Sukertowa-Biedrawina – życie w służbie polskiego ewangelicyzmu na mazurach”, którą przygotowała p. Maria Drapella.

21 listopada, w Centrum Św. Jana w Gdańsku, miała miejsce promocja książki *Reformacja i ewangelicyzm nad Bałtykiem*, będącej dokumentacją projektu zrealizowanego w roku obchodów jubileuszu 500-lecia Reformacji na Pomorzu.

Publikacja ta jest ważnym wkładem Nadbałtyckiego Centrum Kultury do dyskusji na temat roli protestantyzmu i dziedzictwa ewangelików w kulturowy rozwój Pomorza, a w szczególności Gdańska i okolic. Książka składa się z trzech części i treściowo zawiera: cz. 1. Konferencja – artykuły przedstawicieli różnych dyscyplin nauki z ośrodków akademickich Wielkiego Pomorza i z Polski oraz środowiska kościelno-naukowego północnych Niemiec; cz. 2. Panel pastorów – zapis rozmowy pastorów reprezentujących kościoły protestanckie różnych konfesji; cz. 3. Szlaki kulturowe Reformacji – teksty o charakterze popularnonaukowym będące pokłosiem edukacyjnych wędrówek i wyjazdu studyjnego. Monografia ukazuje spójny obraz dziedzictwa kulturowego ewangelików na Pomorzu, we wzajemnie dopełniających się opowieściach przewodników: historyka, historyka sztuki, historyka architektury, filologa. O książce, w dawnym kościele ewangelickim, obecnie jest to kościół katolicki pod wezwaniem św. Jana, rozmawiali: ks. bp prof. Marcin Hintz, ks. dr Krzysztof Niedałtowski i prof. Mariusz Bialecki z Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku.

Fot. 11. Nabożeństwo w Bazylice Mariackiej

Dnia 19 listopada 2018 r. duchowni różnych wyznań chrześcijańskich i religii wspólnie modlili się w Bazylice Mariackiej w intencji nowo wybranych włodarzy Miasta Gdańska. W nabożeństwie uczestniczyli Prezydent Gdańska Paweł Adamowicz oraz Radni Miasta Gdańska. Trójmiejską parafię ewangelicką reprezentował ks. bp prof. Marcin Hintz, który wygłosił słowa pozdrowienia skierowane do uczestników. Bp Hintz złożył gratulacje nowo wybranym radnym i życzył Bożego prowadzenia na całą kadencję. Na zakończenie nabożeństwa duchowni wspólnie udzielili zebrany błogosławieństwa.

Tego samego dnia w Sopocie, w kościele św. Jerzego, odbyła się msza święta w intencji nowej kadencji Rady Miasta. W nabożeństwie uczestniczyli Prezydent Sopotu Jacek Karnowski i nowo wybrani radni. Parafię Ewangelicko-Augsburską reprezentował ks. bp Marcin Hintz, który wygłosił słowa pozdrowienia i przekazał gratulacje na ręce Pana Prezydenta.

W dniach 26-28 listopada 2018 r., w Gdańsku, odbyło się kolejne spotkanie gremiów kierowniczych Ewangelicko-Luterańskiego Kościoła Północnych Niemiec (Nordkirche), Diecezji Wrocławskiej oraz Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej naszego Kościoła. Nasza diecezja była gospodarzem spotkania, które odbywają się cyklicznie, co 2 lata, zarówno w Polsce, jak i w Niemczech, w ramach umowy partnerskiej podpisanej pomiędzy Kościołami. Mimo iż Nordkirche powstał formalnie z połączenia trzech Kościołów krajowych dopiero 6 lat temu, to samo partnerstwo, pomiędzy poszczególnymi Kościołami, istnieje już od 19 lat i w przyszłym roku będzie świętowany jubileusz 20-lecia.

Celem regularnych spotkań jest przede wszystkim podtrzymywanie bezpośredniego kontaktu, omawianie spraw bieżących, planowanie dalszych działań oraz wspólna integracja. Delegacja niemiecka przybyła na czele ze zwierzchnikiem Nordkirche – ks. bp. Gerhardem Ulrichem oraz biskupem regionu Pomorza – ks. bp. dr. Hansem Jürgenem Abromeitem. Ze strony niemieckiej uczestniczyli ponadto duchowni i świeccy radcy i członkowie synodów. Diecezja Wrocławska reprezentowana była przez Radę Diecezjalną z ks. bp. Waldemarem Pytlem na czele. Natomiast gospodarzem spotkania była Rada Diecezjalna Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej, której zwierzchnikiem jest ks. bp Marcin Hintz. Ponadto w Gdańsku byli również obecni ks. bp Ryszard Bogusz – prezes Diakonii KEA w RP, zarazem były zwierzchnik Diecezji Wrocławskiej, oraz duchowni i świeccy członkowie synodów obu diecezji. Gościem specjalnym partnerskiego spotkania był zwierzchnik Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP – ks. bp Jerzy Samiec.

Pierwszego dnia, po krótkim zapoznaniu się uczestników, odbyła się uroczysta kolacja, na którą zostali zaproszeni również goście ekumeniczni, przedstawiciele władz samorządowych oraz dyplomaci. Zaproszenie przyjęli m.in.: ks. bp Zbigniew Zieliński – biskup pomocniczy Archidiecezji Gdańskiej, wiceprezydent Sopotu p. Marcin Skwierawski oraz konsulowie Niemiec i Szwecji. Po kolacji bp Gerhard Ulrich zaprezentował sytuację Kościoła Północnych Niemiec, zaś bp Jerzy Samiec przedstawił z kolei sytuację Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce. Ostatnim punktem dnia było wieczorne rozważanie Słowa Bożego, które poprowadził bp Marcin Hintz.

Kolejny dzień rozpoczął się od porannej modlitwy, a następnie wizyty w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku. Później uczestnicy zwiedzili za-
bytkową Salę Czerwoną Ratusza Głównego Miasta Gdańska, gdzie podziwiali
sztukę malarską oraz zapoznali się z jej teologicznymi interpretacjami, które
powstały pod wpływem protestanckiego i reformacyjnego przesłania. W Mu-
zeum Gdańska, w ramach spotkania, odbył się wykład otwarty prof. dr. hab.
Jarosława Kłaczkowa (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), radcy
Diecezji, pt. *Władze komunistyczne wobec Kościoła ewangelickiego w Polsce*. Profesor
Kłaczkow w swoim wystąpieniu ukazał pierwsze lata funkcjonowania władz
Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w powojennej Polsce i na przykładzie
władz konsystorskich Kościoła omówił, jak stopniowo zmieniała się wobec
nich polityka wyznaniowa komunistów w latach 1945-1956. Po wykładzie od-
była się krótka dyskusja, a następnie, na zaproszenie Prezydenta Miasta Gdań-
ska, uczestnicy udali się na obiad. Wieczorem odbyło się podsumowanie dnia,
wymiana refleksji i wspólna modlitwa.

Fot. 12. Spotkanie partnerskie z Nordkirche

W ostatnim dniu, w kaplicy Centrum Ekumenicznego św. Brygidy, miało
miejsce nabożeństwo spowiednio-komunijne, prowadzone wspólnie przez
bp. Marcina Hintza oraz bp. Waldemara Pytla, który wygłosił kazanie. Po na-
bożeństwie odbyła się ostatnia sesja, na której ustalono kalendarium spotkań
i uroczystości w kolejnych latach i zaplanowano dalsze działania w ramach
umowy partnerskiej. Na zakończenie, przed wyjazdem, uczestnicy wymienili
się symbolicznymi podarunkami na pamiątkę spotkania w Gdańsku.

Jak co roku, w okresie przedświątecznym trwała ogólnopolska akcja charytatywna „Prezent pod choinkę”, której organizatorem jest Centrum Misji i Ewangelizacji Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP. Świąteczne prezenty dla dzieci z Ukrainy, Białorusi i Rumunii, przygotowywane są od lat również w naszej Parafii. W tym roku udało nam się zebrać ponad sto paczek. Tak duża ilość prezentów to ogromna zasługa p. Doroty Pierścioneck, która od wielu lat przeprowadza i koordynuje akcję w gdańskiej szkole podstawowej nr 85, gdzie jest nauczycielem. Wszystkim, którzy włączyli się w to dzieło pomocy, bardzo serdecznie dziękujemy. Prezenty zostały przekazane do siedziby CME, skąd zostały przewiezione do dzieci, by radość Świąt Bożego Narodzenia stała się również ich udziałem.

Cztery razy w roku mają miejsce w naszym kościele nabożeństwa prowadzone w liturgii Kościoła Ewangelicko-Reformowanego. Duszpasterzem diaspory ewangelicko-reformowanej w Trójmieście jest ks. mjr Tadeusz Jelinek, proboszcz Parafii Ewangelicko-Reformowanej w Żychlinie, kapelan wojskowy Ewangelickiego Duszpasterstwa Wojskowego. W I niedzielę Adwentu, 2 grudnia, trójmiejscy ewangelicy reformowani spotkali się na ostatnim w roku 2018 nabożeństwie z Wieczerzą Pańską.

5 grudnia na terenie plebanii Kościoła Prawosławnego w Gdańsku odbyło się zebranie Gdańskiego Oddziału Polskiej Rady Ekumenicznej. Dokonano wyboru Zarządu na kolejny okres. Przewodniczącym ponownie został wybrany ks. bp Marcin Hintz, zastępcą przewodniczącego ks. dr Rafał Michalak z Kościoła Polskokatolickiego, a sekretarzem ks. Dariusz Józwik, proboszcz Parafii Prawosławnej.

16 grudnia, po niedzielnym nabożeństwie w sopockim kościele, miał miejsce 8. Kiermasz Adwentowy. Pod kierunkiem pastorowej Iwony Hintz, Członkinie Koła Pań oraz Rodzice dzieci uczęszczających na lekcje religii, przygotowali świąteczne ozdoby oraz słodkości. Wśród ręcznie wykonanych wyrobów znalazły się cieszyńskie ciasteczka, wieńce adwentowe, pierniki, malowane i wyszywane kartki świąteczne o wysokich walorach estetycznych. Także w tym roku, do nabycia na kiermaszu był kalendarz ścienny na rok 2019, zaprojektowany i wykonany przez p. Iwonę i Pawła Bober. Przychód z kiermaszu w całości przeznaczony został na kolejne wyjazdy dzieci i młodzieży z naszej parafii.

Także 16 grudnia w kościele, po południu, miała miejsce Gwiazdka dla Dzieci. Nasze pociechy przygotowały przedstawienie Bożonarodzeniowe pod

kierunkiem katechety ks. Marcina Rayssa. Na zakończenie uroczystości dzieci obdarowane zostały prezentami przygotowanymi przez parafię, które wręczał zaprzyjaźniony Święty Mikołaj.

Fot. 13. Gwiazdka dla dzieci

Bóg dał, że dane nam było przeżyć kolejny rok. Chcemy w tym miejscu podziękować Panu Bogu za darowany nam czas, za możliwość pogłębiania naszego duchowego życia. Zarazem w modlitwie prosimy Go o błogosławieństwo dla naszych rodzin, naszej parafii i całej ziemi. Dziękujemy za to, że możemy składać świadectwo naszej przynależności do Jezusa Chrystusa, jak też wyrażać w różnych formach naszą ewangelicką tożsamość. Chcemy dalej, z Jego pomocą, zrealizować w roku 2019 wyznaczone sobie zadania. Podjęliśmy działania mające na celu przeprowadzenie kompleksowego remontu kościoła Zbawiciela, którego setną rocznicę poświęcenia będziemy przeżywać latem. W całym naszym Kościele luteranśkim w Polsce rok 2019 będzie przeżywany, jako „Rok troski o Stworzenie”. My, ewangelicy trójmiejscy, mieszkańcy Pomorza Gdańskiego, chcemy z wielkim zaangażowaniem, w duchu troski o stworzenie, dbać o powierzona nam przez Boga naturę.

Opracowano na podstawie materiałów własnych Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Gdańsku z siedzibą w Sopocie oraz materiałów Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP.